

EJMEN BIN ABDUL AZIZ EBANEMIJ

Për një shoqëri të mbarë... 9

Një ditë me të dashurin tënd Muhamedin

(paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të)

OJQ
"Njëshmëria"
GJILAN

Titulli original:
“JEVMUN ME’A HABIJBK SAL-LALLAHU
ALEJHI UE SEL-LEM”

Autor:
Ejmen bin Abdul Aziz Ebanemij

Recensoi:
Dr. Abdul Kerim bin Abdulah el Hudejri

Përktheu dhe përshtati:
Rashit Zylfiu

Redaktor fetar:
Dr. Sedat Islami

Korrektor letrar:
Mr. Arjan Koçi

Ballina dhe radhitja kompjuterike:
Avni G. Gashi

Boton:
OJQ “Njëshmëria” Botime, Gjilan

Tirazhi:
3000

Botimi i parë
Gusht, 2014

Info:+38649150712
E-mail: njeshmeria@gmail.com
www.njeshmeria.org

Falënderimi i takon Allahut që e ka bërë rrugën e dashurisë ndaj Tij të lidhur me pasimin e të dashurit tonë Muhamedit, paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të.

“Thuaju (o Muhamed): “Nëse ju e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua, që Allahu t’ju dojë dhe t’ju falë gjynahet! Allahu është Falës i madh dhe Mëshirëplotë.” (Kur’an, Al’imran: 31)

Nuk ka iman për atë që i ka dhënë përparësi dikujt para dashurisë ndaj të dashurit tonë Muhamedit alejhi selam, i cili thotë: *“Nuk ka besuar askush prej jush derisa të mos jem më i dashur për të sesa prindërit, fëmijët e tij dhe njerëzit në tërësi.”*¹

Sa herë që dita dhe nata pasojnë njëra-tjetrën po aq paqja dhe bekimet e Zotit qofshin mbi atë që është udhërrëfyes, kandil ndriçues, thirrës përgëzues, mëshirë e begati hyjnore.

Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të aq sa e përmendin të devotshmit, sa pikat e shiut, fletët e pemëve e guralecët mbi tokë. Këto bekime qofshin gjithashtu edhe mbi familjen e tij të pastër, mbi muhaxhirët dhe ensarët dhe për të gjithë ata që e pasojnë deri në Ditën e Gjykimit.

Muslimani i vërtetë është ai që përmalohet për të dashurin e tij Muhamedin alejhi selam dhe shprejon të ishte nga shokët e tij, të ulej afër tij për t’i kënaqur sytë me dritën e fytyrës së tij të ndritshme, të dëgjonte fjalët e tij të ëmbla, të shikonte trupin e

¹Shënon Buhariu.

tij që bën për vete zemrën, të qëndronte afër adhurimit që ai i bënte Zotit.

Ai ka thënë:

*“Ata që më duan më shumë nga umeti im do të jenë ata njerëz që do të vijnë pas meje, të cilët do të dëshironin të sakrifikonin gjithçka që posedojnë, familjen dhe pasurinë e tyre, vetëm që të më shihnin.”*²

E tillë ishte gjenerata e tabiinëve³. Një herë, Ibn Sirini i tha Ubejde bin Amërit, Allahu i mëshiroftë: “Ne kemi diçka nga flokët e të Dërguarit, që na e la Enes bin Maliku”. Ubejde tha: “Sikur unë të posedoja një qime të flokëve të tij, do të ishte më e dashur për mua sesa dynjaja dhe çfarë ka në të.” Imam Dhehebiu thotë: “Kështu shprehet ky imam pesëdhjetë vjet pas Pejgamberit Muhamed alejhi selam. Çfarë do të thoshim ne nëse do të gjenim diçka nga flokët e tij me zinxhir autentik?!”

Gjithashtu Imam Dhehbiu thotë: “Është vërtetuar se Pejgamberi alejhi selam i rroi flokët dhe ua ndau flokët e tij të pastra shokëve të tij për t’i nderuar ata.”⁴

Xhubejr bin Nufejli thotë: “Ishim ulur një ditë me Mikdad bin el Esedin, kur kaloi një njeri dhe tha: “Përgëzime për këta dy sy që kanë parë Pejgamberin e Allahut, paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të. Ah sikur të kishim parë edhe ne çfarë keni parë ju e të ishim prezentë aty ku ishit ju!”

Transmetohet se Thabit el Benanij kur takonte Enes bin Malikun, shërbëtorin e Pejgamberit Muhamed alejhi selam, ia puthte duart dhe i thoshte:

²Shënon Muslimi.

³Tabiinët janë gjenerata pas sahabëve, të cilët kanë takuar shokët e Pejgamberit alejhi selam, por Pejgamberin nuk e kanë takuar.

⁴Shënon Muslimi.

“Këto duar kanë prekur duart e Profetit alejhi selam.”

Kështu vepronte edhe Jahja bin Harithi me Vathilet bin Eska dhe disa tabiinë me Selmeh bin Ekva, ua puthnin duart atyre që i kishin dhënë besën Muhamedit, paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të.

Hasen el Basriu ka treguar se i Dërguari alejhi selam fillimisht i mbajti hutbet pranë një hurme, por kur u largua prej saj dhe nisi t’i mbante hutbet nga një minber prej druri, kjo hurmë filloj të qajë⁵. Zëri i saj u dëgjua deri në xhami, derisa i Dërguari i Allahut e preku dhe ajo pushoi⁶. Kur e rrëfente këtë ngjarje, ai thoshte: “O ju muslimanë, druri e do të Dërguarin e Allahut duke u përmalluar për ta takuar atë. Ju keni më shumë të drejtë të përma-lloheni për të!”

Ata jo vetëm që e donin dhe përma-lloheshin për të, por e pasonin Sunetin e tij me qëllim që të plotësonin atë që nuk arritën të përjetonin nga i Dërguari i Allahut alejhi selam.

Ebu Muslim el Havlanij, zotëria i tabiinëve, thoshte: “A mendojnë sahabët që vetëm ata do ta pasojnë të Dërguarin e jo ne? Për Allahun, ne do t’i konkurrojmë derisa ta kuptojnë se pas tyre kanë lënë burra.” Konkurrimi është në dashurinë ndaj Pejgamberit alejhi selam. Ai e kuptoi drejt konkurrencën e ndershme, jo konkurrencë në afërsi dhe adhurim sepse ajo është nga mirësitë e Allahut, që ia dhuron kujt të dojë. Thuhet se kur të shikosh dikë që po të konkurron në dynja, bëji konkurrencë në ahiret. Nëse ke mundësi të mos ia japësh

⁵Zëri i saj ishte i njëjtë me zërin e devesë kur e ndajnë nga i vogli i saj.

⁶Shënon Buhariu.

askujt mundësinë të të konkurrojë drejt Allahut, vepro ashtu.

Gjeneratat e mira pas tyre ishin të vëmendshme në pasimin e Sunetit Profetik në çdo aspekt. Imam Ahmedi ka thënë: “Nuk kam shënuar ndonjë hadith pa e praktikuar atë. Teksa po shkruaja hadithin se i Dërguari i Allahut bëri hixhamen dhe i dha Eba Tajibeh një dinar, edhe unë dhashë një dinar kur bëra hixhamen.” Gjithashtu nëse ke mundësi t’i shkurtosh flokët duke pasuar Pejgamberin alejhi selam, atëherë vepro ashtu për shkak të përsosjes fizike të tij në çdo aspekt. Imam Neveviu, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Nëse shikon fizikun e tij të bukur, nuk ka bukuri pas tij. Nëse shikon etikën e tij të plotësuar, nuk ka plotësim pas saj. Nëse shikon bamirësinë e tij ndaj njerëzve në tërësi dhe muslimanëve në veçanti, nuk do të gjesh bujari të tillë gjetiu.” Ibn Kajimi, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Nëse njeriu është i sinqertë në dashurinë ndaj tij alejhi selam, pra, nëse mendimet dhe të folurit e tij janë në vijë me vullnetin e Zotit, ai do të furnizohet me dashurinë ndaj Pejgamberit Muhamed.”⁷

Atij që i ka ikur mundësia e shoqërimit me Muhamedin alejhi selam, të mos i ikë shoqërimi me Sunetin e tij. A ka diçka më të bukur sesa të jetosh një ditë me të dashurin tënd alejhi selam? Pasoje atë në çdo gjë që ka thënë dhe ka vepruar dhe do të ndihesh i lumtur. Kur ti pason krijesën më të mirë, sikur je duke e parë atë. Provoje dhe do të bindesh për një gjë të tillë. Shpresoj se pas kësaj ditët e jetës tënde do të jenë me të dashurin tënd, paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të.

⁷Medarixh Esalikijn (3/268).

Sigurisht që nuk lejohet të përcaktohet një ditë e veçantë pasi nuk kemi argument për të, por zgjidhe një ditë si fillimi i shoqërimit me lejen e Allahut. Para se ta fillosh këtë ditë me Pejgamberin Muhamed, duhet të njohësh së pari fizikun e tij.

Fizionomia e Muhamedit alejhi selam

Ai kishte shtat mesatar dhe ishte shpatullgjerë. Flokët i kishte të gjata gjer te bulat e veshëve. Fytyra e të Dërguarit alejhi selam ishte më e bukur. Ai gjithashtu kishte moralin më të mirë⁸. Ngjyra e fytyrës ishte e bardhë në të kuqe, flokët i kishte pak kaçurrela dhe i ndante në mes⁹. Ai ishte i pashëm dhe me fytyrë të ndritshme e të çiltër¹⁰, sikur të ishte lyer me argjend¹¹. Fytyra e tij shndriste. Pikat e djersës i kishte si margaritarë¹². Kishte mjekër të dendur¹³. Është pyetur Xhabir bin Semureh, Allahu qoftë i kënaqur ndaj tij, se a ishte fytyra e tij si shpata (e shkëlqyeshme) dhe është përgjigjur: “Jo, sikurse Dielli dhe Hëna, fytyrë e rrumbullakët.”¹⁴ Ka pasur gojë të bukur, sy të zinj e qerpikë të gjatë e të dendur. Nuk ka qenë i trashë, por ka pasur gishtërinj të trashë në duar dhe në këmbë¹⁵. Enesi, Allahu qoftë i kënaqur ndaj tij, thotë: “Kurrë nuk kam prekur as mëndafsh e as kadife më të butë se duart e Pejgamberit alejhi selam dhe nuk kam nuhatur erë misku më të kënd-

⁸Shënon Buhariu.

⁹Shënon Buhariu.

¹⁰Shënon Muslimi.

¹¹Hadithin e saktëson imam Albani Albani.

¹²Shënon Muslimi.

¹³Shënon Muslimi.

¹⁴Shënon Muslimi.

¹⁵Shënon Buhariu.

shme sesa era e tij¹⁶.” Pikat e djersës së tij vendose-
shin në një shishe, që të ishin parfumi më i mirë¹⁷.
Tani po afrohet koha që të mësojmë se si e kalonte
ditën i Dërguari i Allahut, paqja dhe bekimet e tij
qofshin mbi të, në një version të shkurtër bazuar në
hadithet autentike të saktësuara nga dijetari bash-
këkohor Nasirudin Albani dhe në koleksionin e
gjashtë librave të Sunetit.

Udhëzimi i të dashurit tonë kur zgjohej nga gjumi, marrja e abdestit dhe namazi

I dashuri ynë kur ngrihej nga gjumi thoshte:
*“Falënderimi i takon Allahut që na ngjalli pasi
kishim vdekur (fjetur) dhe tek Ai është kthimi¹⁸.”*
Ditën e fillonte duke pastruar dhëmbët me mis-
vak¹⁹.

Ndoshta lexonte edhe ajetet kur’anore të kaptinës
Al Imran nga ajeti: *“Në krijimin e qiejve e të
tokës, në ndryshimin e natës dhe të ditës, ka
argumente të qarta për ata që kanë arsye dhe
intelekt²⁰”,* deri në fund të sures, pastaj merrte
abdest²¹. Kur hynte në tualet thoshte: “O Zot,
kërkoj mbrojtjen Tënde nga djalli dhe djallja dhe
nga çdo vepër e ndytë²²” dhe kur dilte thoshte:
“Kërkoj faljen Tënde, o Zot!”²³ Ai pastrohej me ujë
nga nevoja e vogël²⁴ dhe përdorte gurë ose ujë nga
nevoja e madhe, pastaj fshihej kur kryente nevojën.

¹⁶Shënon Buhariu.

¹⁷Shënon Muslimi.

¹⁸Shënon Muslimi.

¹⁹Shënon Buhariu.

²⁰Kur’an, Al’imran: 190.

²¹Shënon Buhariu.

²²Shënon Buhariu.

²³Shënon Ibn Maxheh, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁴Shënon Buhariu.

Nevojën nuk e kryente në këmbë²⁵, me përjashtime të rralla²⁶.

Kur merrte abdest, fillonte duke pastruar duart tri herë²⁷, pastaj fuste ujin në gojë dhe hundë me grushte tri herë, çdo grusht gjysmë në gojë e gjysmë në hundë²⁸. Ujin e fuste në hundë me dorën e djathtë dhe e fshinte me të majtën. Ai e shpëlante fort gojën nëse nuk ishte agjërueshëm²⁹, pastaj e pastronte fytyrën e tij tri herë³⁰ nga dalja e flokëve në ballë e gjer te mjekra dhe nganjëherë edhe e fërkonte³¹, pastaj lante duart nga maja e gishtave gjer në bërryla tri herë³² dhe i fërkonte gishtat në mes³³, pastaj i jepte mes'h kokës me dy duar duke filluar nga fillimi i kokës gjer tek qafa dhe i kthente në vendin ku kishte filluar³⁴, pastaj i fërkonte veshët nga jashtë dhe brenda³⁵, pastaj i pastronte këmbët gjer në nyje tri herë³⁶.

Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Kushdo nga ju që merr abdest dhe pasi e përfundon atë thotë këtë dua: *“Esh’hedu en la ilahe il lAllahu vahdehu la sherike leh ve esh’hedu enne Muhameden abduhu ve rasuluhu”* (Dëshmoj se nuk ka zot që meriton të adhurohet përveç Allahut, i Cili është një, i pashoq dhe dëshmoj se Muhamedi është rob dhe i Dërguar

²⁵Shënon Tirmidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁶Shënon Muslimi.

²⁷Shënon Buhariu.

²⁸Shënon Buhariu.

²⁹Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

³⁰Shënon Buhariu.

³¹Shënon Tirmidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

³²Shënon Buhariu.

³³Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

³⁴Shënon Buhariu.

³⁵Shënon Tirmidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

³⁶Shënon Buhariu.

i Tij), do t'i hapen tetë dyert e xhenetit dhe mund të hyjë nga cila derë do.”³⁷

Dhe thoshte duanë: “All-llahumme-xh-alnî minet-tevvábíne ve-xh-alnî minel-mutetahirín.”

“O Zoti im, më bëj mua prej atyre që pendohen dhe më bëj mua prej atyre që pastrohen”³⁸.”

Pejgamberi ynë falte namaz nate nga njëmbëdhjetë rekate. Ai falte katër rekate, por mos pyet për gjatësinë dhe bukurinë e tyre, pastaj falte edhe katër rekate, por mos pyet për gjatësinë dhe bukurinë e tyre dhe e përfundonte me tre rekate vitër³⁹. Nganjëherë falte trembëdhjetë rekate⁴⁰, pastaj mbështetej në krah derisa thirrej ezani dhe ngrihej për të falur dy rekate të lehta, ato të sunetit të sabahut⁴¹. Ai lexonte në to suret “Kafirun” dhe “Ihlas”⁴². Nganjëherë mbështetej në krahun e djathtë pas dy rekateve të sabahut⁴³. Kur dëgjonte muezinin, thoshte të njëjtat fjalë deri tek fjalët “*Haj-al Salah, Haj-al Felah*”, domethënë “Eja në namaz, eja në shpëtim”. Atëherë thoshte: “*La havle ve la kuvete il-la bil-lah*”, domethënë “S’ka ndryshim e as fuqi pa ndihmën e Allahut”. Ai na ka treguar se kush e thotë këtë nga zemra, do të hyjë në xhenet⁴⁴, pastaj na obligoi që të dërgojmë përshëndetje mbi të pas ezanit⁴⁵. Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “*Allahumme Rabbe hadhibid-daveti tammeh ues salatil kaimah, ati Muhamedenil uesilete*

³⁷Shënon Muslimi.

³⁸Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

³⁹Shënon Buhariu.

⁴⁰Shënon Buhariu.

⁴¹Shënon Buhariu.

⁴²Shënon Muslimi.

⁴³Shënon Buhariu.

⁴⁴Shënon Muslimi.

⁴⁵Shënon Muslimi.

uel fadileh, ueb'ath-hu mekamen mahmu'den el-ledhi ue adteh (in-neke la tuhliful miad)."

“O Allahu im, Zot i kësaj thirrjeje të plotë dhe i namazit që do të falet, jepi Muhamedit ndërmjetësimin dhe nderimin dhe ngrije atë në vendin e lavdishëm, të cilin ia ke premtuar⁴⁶.”

I dashuri ynë ka thënë se do t'i falen mëkatet atij që e dëgjon ezanin dhe thotë: “Esh-hedu en lá Iláhe il-**l**All llahu vahdehú lá sheríke leh, ve enne Muhammeden abduhú ve resúluhú, redijtu bil-lahi Rabben ve bi Muhammedin resúlen, ve bil- Islámi dínen.”

“Edhe unë dëshmoj se nuk ka të adhurar tjetër përveç Allahut, një dhe i pashoq dhe se Muhamedi është rob dhe i Dërguar i Allahut. Jam i kënaqur me Allahun për Zot, me Muhamedin për Pejgamber dhe me Islamin për fe⁴⁷.”

Pastaj dilte për të falur farzin e sabahut. Kur shkante në xhami thoshte: “*Alláhume-xb'al fi kalbí núren, ue fi lisani núren, ue fi sem'i núren, ue fi besari núren, ue min feuki núren, ue min tahti núren, ue an jemíni núren, ue an shímali núren, ue min emámi núren, ue min halfi núren, ue a'dhim lí núren.*”

“Zoti im, më jep dritë në zemrën time, në gjuhën time, në të dëgjuarit tim, në të shikuarit tim, më bëj dritë përmbi mua, edhe nën mua, nga ana ime e djathtë dhe nga ana ime e majtë, para dhe prapa, ma madhështo mua dritën⁴⁸.”

⁴⁶Shënon Buhariu.

⁴⁷Shënon Muslimi.

⁴⁸Shënon Muslimi.

Pejgamberi Muhamed alejhi selam ka thënë: “Përgëzoheni atë që shkon nëpër errësirë për në xhami me dritën e plotë në Ditën e Gjykimit.”⁴⁹

Kur hynte në xhami, hynte me këmbën e djathtë dhe bënte këtë lutje: “*Eúdhü biláhil adhím ue bi vexhihil kerim ue sultánihil kadím mineshejtáni rrxhím.*”

“Kërkoj nga Allahu i Madhërishëm, me Fytyrën e Tij të ndershme dhe me fuqinë e Tij të përhershme të më mbrojë nga djalli i mallkuar⁵⁰.”

Gjithashtu thoshte: “*Bismiláh, uesalátu ueselámu alá resúليلáh Allahume Igfir lij dhunubij Ue-ftah lí ebuábe rahmetike.*”

“Me emrin e Allahut, përshëndetjet dhe shpëtimi qofshin mbi të Dërguarin e Allahut. O Zoti im, m’i fal mëkatet e mia, m’i hap dyert e mëshirës Sate⁵¹.”

Ai thoshte edhe këtë lutje kur dilte nga xhamia:

“*Alláhume a’simní mineshejtáni rrxhím.*”

“O Zoti im, më mbroj nga shejtani i mallkuar⁵².”

Udhëzimi i të dashurit tonë në namaz

Namazi ishte bebëza e syrit të tij, qetësia dhe vendstrehimi në vështirësi⁵³. Pejgamberi alejhi selam kur ngrihej për namaz, e pastronte gojën e tij me misvak⁵⁴. Ai falej drejt sutres dhe afrohej afër saj⁵⁵. E vendoste shtizën e tij përpara si sutre⁵⁶ dhe

⁴⁹Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁵⁰Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁵¹Shënon Nesaiu, Ibn Maxhe, hadithin e saktëson imam Albani.

⁵²Shënon Ibn Maxhe, hadithin e saktëson imam Albani.

⁵³Shënon Buhariu.

⁵⁴Shënon Buhariu.

⁵⁵Shënon Muslimi.

⁵⁶Sutre është një pengesë që vendoset kur falim namaz, që të mos kalojnë të tjerët.

falte namazin⁵⁷. Ai urdhëroi një namazfalës që mos të linte askënd të kalonte para tij dhe ta pengonte⁵⁸. Kur drejtohej nga kibla thoshte: “Allahu ekber” (Allahu është më i madhi) duke i ngritur duart e hapura dhe gishtat gjer tek bulat e veshëve në drejtim të supeve⁵⁹, pastaj vendoste dorën e djathtë mbi të majtën në gjoks⁶⁰, shikonte në vendin e sexhdes dhe nuk shikonte diku tjetër gjersa dilte prej namazit⁶¹. Ai e hapte namazin duke thënë: *“All-llahumme ba’id bejni ve bejne hatajaje kema ba’adte bejnel-meshriki vel-magrib, All-llahumme nekkini min dhunubi ue hatajaje kema junekka eth-thevbulebjedu mined-denesi.”*

“O Zoti im, më largo nga mëkatet e mia, ashtu siç e ke larguar lindjen nga perëndimi. O Zoti im, më pastro prej mëkateve të mia dhe gabimeve ashtu siç pastrohet rroba e bardhë nga njollat⁶².”

Ai kërkonte strehim tek Allahu dhe thoshte: *“Eudhu bilahi Es-semij l-alijm mine shjtani err-raxhijm min hemzihhi ue nefihhi.”*⁶³

“Kërktoj strehim tek Allahu nga shejtani i mallkuar, nga çmenduria dhe arroganca e tij.”

Pastaj thoshte: “Bismil-lahir-Rahmanir-Rahim” pa zë. Kur lexonte suren Fatiha (El-hamdu lil-lahi rabbil alemin), lexonte ajet pas ajeti duke i ndarë ajetet. I tillë ishte leximi i tij, ndalej në fund të çdo ajeti⁶⁴. Kur lexonte, i bënte zgjatjet⁶⁵. Kur e përfundonte leximin e Fatihasë, thoshte “amin” me zë

⁵⁷Shënon Muslimi.

⁵⁸Shënon Muslimi.

⁵⁹Shënon Buhariu.

⁶⁰Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁶¹Shënon Bejhakui dhe e ka saktësuar imam Albani.

⁶²Shënon Buhariu.

⁶³Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁶⁴Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁶⁵Shënon Buhariu.

duke e zgjatur zërin⁶⁶. Ai na tregoi se “*nëse thënia e ndonjërit prej jush (amin) përputhet me thënien e melekëve, i falen mëkatet që ka bërë më parë*”⁶⁷. Në namazin e sabahut pas sures Fatiha lexonte nga surja Kaf gjer te Murselat dhe lexonte nga gjashtëdhjetë deri në njëqind ajete⁶⁸. Nganjëherë lexonte edhe më pak. Në ditën e xhuma në rekatën e parë të sabahut lexonte suren Sexhde dhe në të dytin suren Insan⁶⁹. Në namazin e drekës në dy rekatet e para lexonte deri në tridhjetë ajete, ndërsa në dy rekatet e fundit nga pesëmbëdhjetë ajete apo gjysmën e tyre. Në namazin e ikindisë lexonte në çdo rekat pesëmbëdhjetë ajete, ndërsa në dy rekatet e fundit gjysmën e tyre⁷⁰.

Nganjëherë në dy rekatet e fundit të drekës dhe të ikindisë mjaftohej me leximin e sures Fatiha⁷¹. Në namazin e akshamit nganjëherë lexonte nga surja Duha deri te Nas. Nganjëherë lexonte suren Tur dhe Al Araf⁷². Në namazin e jasisë lexonte nga surja Kaf deri tek Murselat, ato mesataret. Kur mbaronte leximin, i ngrinte duart, merrte tekbir dhe shkonte në ruku⁷³. Ai i vendoste shuplakat mbi gjunjë⁷⁴ sikur t’i kapte ato⁷⁵, gishtat i mbante të hapur dhe nuk i bashkonte⁷⁶. Bërrylat i largonte anash⁷⁷, shpinën e shtrinte dhe e drejtonte⁷⁸.

⁶⁶Shënon Buhariu.

⁶⁷Shënon Buhariu.

⁶⁸Shënon Buhariu.

⁶⁹Shënon Buhariu.

⁷⁰Shënon Muslimi.

⁷¹Shënon Buhariu.

⁷²Shënon Buhariu.

⁷³Shënon Buhariu.

⁷⁴Shënon Buhariu.

⁷⁵Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁷⁶Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁷⁷Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁷⁸Shënon Buhariu.

Kokën as nuk e ngrinte lart e as nuk e ulte poshtë, por e mbante ndërmjet këtyre dy pozicioneve⁷⁹. Pastaj në ruku thoshte tri herë: “*Subhane Rabbijel ‘Adhim*” (Qoftë i pastër nga të gjitha të metat Zoti i Madhëruar⁸⁰). Nganjëherë thoshte më shumë herë dhe nganjëherë shtonte edhe: “*Subuhu kudus Rabi melaikeh ue ruh*”⁸¹ (I mdhëruar dhe i pastër prej të gjitha të metave është Zoti i melaikeve dhe Xhibrilit). Dhe thoshte: “*Subhaneke All-llahumme Rabbena ue bihamdike, All-llahumme gfirli*”⁸².

“I lartësuar qofsh o Allah, Zoti ynë, Ty të takon lavdërimi. O Allah, më fal mua!”

Këtë dua ai e shpeshonte gjatë rukusë dhe sexhdes. Gjithashtu ka thënë: “*Më është ndaluar të lexoj Kur’an gjatë rukusë dhe sexhdes.*” Në ruku madhëronte Zotin e në sexhde na udhëzonte të bëjmë dua sepse duaja pranohet.”⁸³

Pastaj ngrihej nga rukuja duke thënë: “*SemiaAllahu limen hamideh*” (Allahu e dëgjon atë që e falënderon Atë) dhe i ngrinte duart gjersa drejtohej dhe thoshte duke qenë në këmbë: “*Rabbena ue lekel hamd*” (Zoti ynë, Ty të takon falënderimi)⁸⁴. Nganjëherë shtonte: “*Rabbena lekel*”, pa u’av apo “*Allahume Rabena (ue)lekel*”⁸⁵. Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Kur imami thotë: “*SemiAllahu limen hamideh*”, ju thoni: “*Allahum Rabbenalekel hamd*”. Nëse përputhet me thënien e melekëve, i falen mëkatet që ka bërë më parë”⁸⁶.” Ai ka miratuar

⁷⁹Shënon Muslimi.

⁸⁰Shënon Ibn Maxheh, hadithin e saktëson imam Albani.

⁸¹Shënon Muslimi.

⁸²Shënon Buhariu.

⁸³Shënon Muslimi.

⁸⁴Shënon Buhariu.

⁸⁵Shënon Buhariu.

⁸⁶Shënon Buhariu.

të thuhet pas saj *“Hamden kethiren tajjiben mubareken fihi”* (Falënderimi i shumtë, në të cilin është mirësia dhe bekimi) dhe ka shtuar se ka parë mbi tridhjetë melekë që garonin se kush po e shënon i pari⁸⁷. Nganjëherë shtonte edhe: *“Mil’u Esemavati ve mil’u Elerdi ve mil’u ma shite min sheji bade”*⁸⁸, pastaj merrte tekbir dhe përulej në sexhde⁸⁹. Hundën dhe ballin e mbështeste për-tokë⁹⁰, mbështetej në shuplakat e duarve dhe i shtrinte ato⁹¹, gishtat i mblidhte dhe i drejtonte në drejtim të kiblës⁹², i afronte në drejtim të supeve⁹³ dhe nganjëherë në drejtim të veshëve⁹⁴, i për-qendronte gjunjët dhe majat e gishtave të këmbëve⁹⁵ dhe i drejtonte në drejtim të kiblës⁹⁶. Këmbët nuk i bashkonte as mes kofshës dhe barkut, bërrylat i largonte anash gjersa i dukeshin sjetullat nga mbrapa⁹⁷. Në sexhde thoshte tri herë: *“Subhane Rabbijel a’la”* (I madhërisëm qoftë Zoti im i lartë). Nganjëherë shtonte edhe më shumë dhe thoshte ato që përmendëm gjatë rukusë. Ai gjithashtu lutej me fjalët: *“Allahume gfir lij dhenbij kulu dikahu ve xhulhu ve velhu ve ahirhu ve alanijetu ve sirehu.”*

“Zoti im, më fal mua të gjitha mëkatet, të pakta dhe të shumta, të parat dhe të fundit, ato të bëra

⁸⁷Shënon Buhariu.

⁸⁸Shënon Muslimi.

⁸⁹Shënon Buhariu.

⁹⁰Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁹¹Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁹²Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁹³Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

⁹⁴Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

⁹⁵Shënon Bejhakui, saktëson Albani.

⁹⁶Shënon Buhariu.

⁹⁷Shënon Buhariu, Muslimi.

haptazi dhe të fshehtat⁹⁸.” Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “*Njeriu më afër Zotit është kur gjendet në sexhde, shtoni në të duatë.*”⁹⁹ Pastaj e ngrinte kokën nga sexhdja duke marrë tekbir¹⁰⁰, gjersa drejtohej në pozicionin ulur duke shtrirë këmbën e majtë dhe ulej mbi të, ngrinte këmbën e djathtë duke i drejtuar gishtat në drejtim të kiblës¹⁰¹, shuplakat i vendoste mbi kofshë apo gjunjë¹⁰² dhe thoshte: “*All-llahumme-gfir li, verhamni, ve vexh-burni, ver-fani, ve-hdini, ve afini, ver-zukni.*”

“O Zoti im, më fal mua, më mëshiro mua, më forco mua (në këtë fe), më udhëzo mua, më jep shëndet, më jep furnizim¹⁰³.” Nganjëherë thoshte: “*Rabbi-gfir li, Rabbi-gfir li*”, domethënë: “O Zoti im, më fal mua. O Zoti im, më fal mua¹⁰⁴.” Ai e zgjaste uljen mes dy sexhdeve afërsisht sa qëndrimin në sexhde¹⁰⁵, pastaj bënte sexhden e dytë dhe vepronte njësoj siç vepronte në sexhden e parë dhe ngrihej për rekatin e dytë. Kur ulej për teshehud, vendoste dorën e tij të djathtë mbi kofshë apo gjurin e djathtë dhe aludonte me gishtin tregues drejt kiblës¹⁰⁶ dhe e lëvizte atë dhe bënte dua me të¹⁰⁷. E përqendronte shikimin tek ai¹⁰⁸ dhe i bashkonte gishtat e tjerë të dorës së djathtë të gjithë¹⁰⁹ apo bashkonte gishtin e mesëm me gishtin

⁹⁸Shënon Muslimi.

⁹⁹Shënon Muslimi.

¹⁰⁰Shënon Buhariu.

¹⁰¹Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁰²Shënon Muslimi.

¹⁰³Shënon Ebu Davudi, Tirmidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁰⁴Shënon Ibn Maxheh, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁰⁵Shënon Buhariu, Muslimi.

¹⁰⁶Shënon Muslimi.

¹⁰⁷Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁰⁸Shënon Muslimi.

¹⁰⁹Shënon Muslimi.

e madh¹¹⁰. Dorën e majtë e vendoste mbi kofshë apo gjunjë dhe e mbante të shtrirë¹¹¹. Teshehudin e lexonte në disa forma, si: *“Et- tehiyyatu lil-lahi ues-salavatu vet-tajjibatu, es-selamu alejke ejjubenebijju ue rahmetull-llahi ue berekatuhu es-selamu alejna ue ala ibadil-lahis-salihin Eshhedu en la ilahe ila-ll-llah ue eshhedu enne Muhammeden abduhu ue resuluhu¹¹².”*

“Nderimi, lutjet dhe gjitha mirësitë i takojnë Allahut. Le të jetë paqja mbi ty o Pejgamber i Zotit, mëshira dhe bereqeti i Tij. Paqja le të jetë mbi gjithë ne dhe mbi gjithë robërit e mirë të Zotit. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë pos Allahut dhe se Muhamedi është rob dhe i Dërguar i Tij.”

Pastaj dërgonte salavat për veten e tij në formën që ka ardhur:

“All-llahumme sal-li ‘ala Muhammedin ue ala ali Muhammed, kema sal-lejte ‘ala Ibrahim ue ala ali Ibrahim, inneke hamidun mexhid; All-llahumme barik ‘ala Muhammedin ue ala ali Muhammed, kema barekte ‘ala Ibrahim ue ala ali Ibrahim, inneke hamidun mesxhid.”

“O Zot, ki mëshirë ndaj Muhamedit dhe familjes së tij, siç pate mëshirë ndaj Ibrahimit dhe familjes së tij, se vërtet Ti je i lavdëruar dhe i madhëruar. O Zot, bekoje Muhamedin dhe familjen e tij, siç e bekoje Ibrahimin dhe familjen e tij, se vërtet Ti je i lavdëruar dhe i madhëruar.”

Kur Pejgamberi alejhi selam ngrihej për rekatin e tretë, merrte tekbir dhe ngrinte duart¹¹³.

¹¹⁰Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹¹¹Shënon Muslimi.

¹¹²Shënon Buhariu.

¹¹³Shënon Buhariu.

Kur ulej për teshehudin e fundit vepronte njësoj si në teshehudin (uljen) e parë, përveçse ulej (me uljen tevruck) dhe shtrinte këmbën e djathtë¹¹⁴, kurse këmbën e majtë e mbante nën kofshën dhe këmbën e djathtë¹¹⁵. Ai thoshte që kur dikush ulet për teshehudin (e fundit), le të kërkojë mbështetje tek Allahu nga katër gjëra: *“Allahumme inni e’udhu bike min adhabi-xhhenem ue min adhabil-kabr, ue min fitnetil-mahja vel-memat ue min fitnetil-mesihid-dexhxhal”*¹¹⁶”

“O Allah, unë kërkoj strehim te Ti nga dënimi i varrit, nga dënimi i xhehenemit, nga sprovat e jetës dhe të vdekjes dhe nga sprovat e Dexhalit”. Pastaj lutej për veten dhe çfarë dëshironte¹¹⁷. Ai e mësoi Ebu Bekrin të thotë: *“All-llahume inijj dhalemtu nefsi dhulmen kethiren ue la jegfir-l dhunube ila ente feg-fir lij magfirten min indik ue rhamnij inke ente-igafuru-rahim”*¹¹⁸.”

“O Allah, unë i kam bërë vetes padrejtësi, mëkatet e mia nuk i fal askush pos Teje. Më fal me falje nga Ti, më mëshiro se me të vërtetë ti je falës dhe i mëshirshëm.”

Muadhini e porositi që pas çdo namazi të thotë: *“All-llahume einjji ala dhikrike ue husni ibadeti-ke.”*¹¹⁹

“O Allah, më ndihmo të të përmend Ty dhe të të adhuroj si është më mirë.”

Duaja e fundit që thoshte para selamit ishte: *“Allahume igfir lij ma kademtu ue ma ehert ue ma esrert ue ma ealent ue ma esrefu ma ente alem bihi*

¹¹⁴Shënon Buhariu.

¹¹⁵Shënon Muslimi.

¹¹⁶Shënon Muslimi.

¹¹⁷Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹¹⁸Shënon Buhariu.

¹¹⁹Shënon Ebu Daudi, hadithin e saktëson imam Albani.

minij ente lmukadim u ente elmuahir la ilahe ila Ente."¹²⁰

"O Allah, më fal mua gabimet e para dhe të fundit, ato të fshehtat dhe ato haptazi dhe për ato që i fsheh Ti je më i dijshtëm se vetja ime. Ti je i pa fillim dhe pa mbarim. Nuk ka zot pos Teje."

Pastaj i dashuri ynë jepte selam nga ana e djathtë duke thënë: "*Es-selamu alejkum ue rahmetullah*", gjersa dukej faqja e djathtë dhe në anën e majtë: "*Es-selamu alejkum ue rahmetullah*" gjersa dukej faqja e majtë¹²¹. Pas salomit thoshte tri herë "*Estagfirullah*" dhe thoshte: "*Allahume entes-selamu ve minkes-selamu tebarekte ja dhel xhelali vel-ikram.*"

"O Zot im, Ti je shpëtimi dhe nga Ti vjen shpëtimi, i lartësuar qofsh, o posedues i madhërisë dhe i nderit¹²²." Dhe thoshte:

*"La ilahe il-LAllahu vahdehu la sherike leh, lekul mulku ve lekul hamdu ve huve ala kul-li shejin kadir. Allahume la mani'a lima a'tejte ve la m'utije lima men'a'te ve la jenf'e'u dhel xheddi minkel xheddu*¹²³."

*"La ilahe il-LAllahu vahdehu la sherike leh, lekul mulku ve lekul hamdu ve huve ala kul-li shejin kadir. Ue la havle ve la kuvete il-la bil-lah, la havle ve la kuvete il-la bil-lah, la ilahe il-LAllahu, ve la na'budu il-la ijyahu lehun-ni'metu ve lekul-fadlu ve lehuth-thenaul hasen. La ilahe il-LAllahu muhllisine lehud-dine ve lev kerihel-kafirun*¹²⁴."

"S'ka të adhuruar tjetër përveç Allahut, një dhe i pashoq. Atij i takon sundimi dhe lavdërimi dhe Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send. O Zoti im,

¹²⁰Shënon Muslimi.

¹²¹Shënon Muslimi.

¹²²Shënon Muslimi.

¹²³Shënon Buhariu.

¹²⁴Shënon Muslimi.

nuk ka kush e ndalon atë që Ti e ke dhënë dhe s'ka kush e jep atë që Ti e ke ndaluar; (te Ti) nuk ka vlerë dobia e askujt, ngase çdo dobi vjen prej Teje.” “S'ka ndryshim e as fuqi pa ndihmën e Allahut; nuk ka Zot tjetër përveç Allahut dhe nuk e adhurojmë askënd tjetër përveç Tij, dhuntitë dhe mirësitë janë nga Ai dhe vetëm Atij i takon lavdërimi më i mirë. S'ka të adhuruar tjetër përveç Allahut. Me sinqeritet Atij i besojmë dhe i nënshtrohemi, edhe pse këtë e urrejnë jobesimtarët.”

Gjithashtu thoshte: “*Rabij kinji adhabek jevme te bath ibadeke*¹²⁵”.

“Zoti im, më ruaj nga dënimi Yt ditën kur do t'i ngjallësh robërit e Tu.”

Ai e nxiste umetin e tij që pas çdo namazi të thoshte nga tridhjetë e tri herë: “*SubhanAllah, vel-hamdulil-lah, vAllahu Ekber*” dhe ta përmyllte me të njëqindtën herë: “*La ilahe il-lAllahu vahdehu la sherike leh, lehul mulku ve lehul hamdu ve huve ala kul-li shejin kadir*” (S'ka të adhuruar tjetër përveç Allahut, një dhe i pashoq, Atij i takon sundimi dhe lavdërimi dhe Ai është i plotfuqishëm mbi çdo send¹²⁶), sepse do t'i falen gabimet edhe nëse janë sa shkuma e detit¹²⁷. Ai e ngrinte zërin kur bënte tesbih¹²⁸ dhe i bënte ato me dorën e tij¹²⁹, duke na lajmëruar se kush e lexon Ajetul-Kursinë pas çdo namazi farz, nuk do ta pengojë të futet në xhenet përpos vdekja¹³⁰. Ai ka urdhëruar që të lexohen dy

¹²⁵Shënon Muslimi.

¹²⁶Shënon Muslimi (1/418).

¹²⁷Shënon Muslimi.

¹²⁸Shënon Buhariu.

¹²⁹Shënon Trmidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹³⁰E ka saktësuar imam Albani në “Sahihul-xhami”.

muavidhetejnit (suret Felek dhe Nas)¹³¹. Pas namazit të sabahut thoshte një herë: *“Allahume inni es’eluke ilmen nafi’an ve rizkan tajjiben ve amelen mutekabbelen*¹³²”.

“O Zoti im, të lutem më jep dituri të dobishme e furnizim të mirë dhe të lutem të m’i pranosh veprat e mia.”

Pejgamberi alejhi salam ka thënë: “Kush thotë para se të ngrihet në këmbë pas namazit të akshamit dhe sabahut: *“La ilahe il-Allah-u uahdehu la sherike leh, lehul-mulku ue lehul-hamdu juhjji ue ju mit ue huve ala kul-li shejin kadir*¹³³” (S’ka të adhurar tjetër përveç Allahut, një dhe të pashoq, Atij i takon sundimi dhe lavdërimi, ngjall dhe vdes krijesat dhe Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send¹³⁴), kush e thotë dhjetë herë do t’i shkruhen çdo herë nga dhjetë sevape dhe do t’i fshihen dhjetë gabime, do të ngrihet dhjetë shkallë dhe do t’i jetë mburojë nga çdo e keqe dhe nga djalli i mallkuar. Ai do të jetë nga ata që ka vepruar punën më të mirë, pos atij që vepron diçka më të mirë se kjo që ka thënë ky¹³⁵.”

Pejgamberi alejhi salam ishte i kujdesshëm ndaj pesë kohëve të namazit dhe na ka treguar se Allahu i ka bërë obligim për robërit e tij pesë namaze gjatë natës dhe ditës¹³⁶. Ai ka lajmëruar se me to Allahu fshin gabimet tona¹³⁷. Ai që është i kujdesshëm, kryen me mirësi abdestin, është i përkushtuar në

¹³¹Kaptinën Felek dhe Nas, shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

¹³²Shënon ibn Maxheh/Albani (1 herë në mëngjes).

¹³³1 herë, 10 herë ose 100 herë.

¹³⁴Shënojnë Ebu Davudi (4/319), Ibën Maxheh dhe Ahmedi (4/60), etj.

¹³⁵Albani, hasen ligajrihi në “Sahihul –tergib”.

¹³⁶Shënon Ebu Davud, hadithin e saktëson imam Albani.

¹³⁷Shënon Buhariu.

të, kryen rukunë ashtu si duhet, këto veprime do të jenë pastrim për gjynahet e tij gjersa nuk bën gjynahe të mëdha¹³⁸. Ai ka treguar se kush e lë namazin, bën kufër¹³⁹.

Ai ka inkurajuar që namazi të falet me xhemat në xhami dhe ka thënë: “Namazi i burrit në xhami dyfishohet në raport me atë namaz që falet në shtëpi.” Namazi në xhami ka vlerën njëzet e pesë shkallë më shumë dhe nëse ka marrë abdest ashtu si duhet, pastaj ka dalë të shkojë në xhami, nuk e ka nxjerrë diçka tjetër pos namazit, nuk do të bëjë një hap vetëm se do t’i ngrihet me të një shkallë dhe do t’i fshihet me të një gabim. Nëse falet, melaiket do të vazhdojnë të luten për të gjersa ai është në vendin e faljes: Zoti ynë, fale atë, mëshiroje! Ai llogaritet se është në namaz gjersa pret namazin (tjetër)¹⁴⁰.”

Ai madje mendoi t’ua digjte shtëpitë atyre që nuk shkonin në xhami¹⁴¹. I dashuri ynë ka thënë: “Kush e fal namazin e jaxisë me xhemat është sikur të ishte falur gjysmën e natës dhe kush e fal sabahun me xhemat është sikur të ishte falur tërë natën¹⁴².”

Ai ka paralajmëruar se kush e fal ikindinë dhe sabahun ka për të hyrë në xhenet¹⁴³.”

Ai gjithashtu ishte i kujdesshëm ndaj namazeve sunet të forta. Ibn Omeri, Allahu qoftë i kënaqur me të, ka thënë: “Kam mbajtur mend nga Pejgamberi alejhi selam dhjetë rekate: dy rekate para dreke, dy rekate pas dreke, dy pas akshamit në shtëpinë e tij, dy rekate pas jaxisë në shtëpinë e tij

¹³⁸Shënon Muslimi.

¹³⁹Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁴⁰Shënon Buhariu, Muslimi.

¹⁴¹Shënon Muslimi.

¹⁴²Shënon Muslimi.

¹⁴³Shënon Buhariu.

dhe dy rekate para sabahut¹⁴⁴.” Nganjëherë falte katër rekate para dreke në shtëpinë e tij¹⁴⁵. Në dy rekatet e namazit të akshamit lexonte suret Ihlas (Kul huvallahu) dhe Kafirun¹⁴⁶. Edhe në dy rekatet e sunetit të sabahut nganjëherë lexonte po këto dy sure¹⁴⁷. Nganjëherë në rekatën e parë thoshte ajetin kur’anor:

“Ju (besimtarë) thoni: “Ne i besuam Allahut, atë që na u shpall neve, atë që iu shpall Ibrahimit, Ismailit, Is’hakut, Jakubit dhe pasardhësve (të Jakubit që ishin të ndarë në dymbëdhjetë kabile), atë që i është dhënë Musait, Isait dhe atë që u është dhënë nga Zoti i tyre Pejgamberëve, ne nuk bëjmë dallim në asnjërin prej tyre dhe ne vetëm atij i jemi bindur.”¹⁴⁸

Në rekatën e dytë thoshte ajetin kur’anor:

“Thuaju (o i Dërguar): “O ithtarë të librit (Tevrat e Inxhil), ejani (të bashkohemi) te një fjalë që është e njëjtë (e drejtë) mes nesh dhe mes jush: të mos adhurojmë, pos Allahut, të mos ia bëjmë Atij asnjë send shok, të mos konsiderojmë njëri-tjetrin zota pos Allahut!” E në qoftë se ata refuzojnë, ju thoni: “Dëshmoni pra, se ne jemi muslimanë (besuam një Zot)!”¹⁴⁹

Pejgamberi alejhi selam falte namazin e duhasë¹⁵⁰. Për të e këshilloi Ebu Hurejrën dhe e paralajmëroi se është lëmoshë për çdo nyje të trupit gjatë ditës¹⁵¹, pra 360 lëmosha. Pejgamberi alejhi selam

¹⁴⁴Shënon Buhariu.

¹⁴⁵Shënon Buhariu.

¹⁴⁶Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁴⁷Shënon Muslimi.

¹⁴⁸Kur’an, Bekare: 139.

¹⁴⁹Kur’an, Al’imran: 64.

¹⁵⁰Shënon Ebu Davudi, Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁵¹Shënon Muslimi.

falte para namazit të ikindisë katër rekate dhe i ndante nga dy rekate¹⁵². Ai ka thënë: “Allahu e mëshiroftë atë person që fal para ikindisë katër rekate¹⁵³.”

Udhëzimi i të dashurit tonë në përmendjen e Allahut gjatë ditës

Pasi falte namazin e sabahut, ai qëndronte në vend-faljen e tij duke përmendur Allahun gjersa lindte dielli¹⁵⁴.

Në mëngjes ai thoshte: “*Allahume bike esbahna ve bike emsejna ve bike nahja ve bike nemutu ve ilejken-nushur.*”¹⁵⁵

“O Zot im, duke të përmendur Ty e arrijmë mëngjesin dhe duke të përmendur Ty e arrijmë mbrëmjen, me emrin Tënd jetojmë dhe me emrin Tënd vdesim dhe te Ti është kthimi.”

Në mbrëmje i shtonte fjalën: “*Ue ilejekel-mesjir*”¹⁵⁶, domethënë “Te Ti është tubimi”.

Gjithashtu thoshte: “*Asbahna ve asbaha l- Mulku lil-lah vel-hamdulil-lah la ilabe il-lAllah vahdehu la sherike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve Huve ala kul-li shejin kadir. Rabbi es’eluke-l-hajre ma fi hadhel-jevmi ve hajre ma badehu ve eudhu bike min sherri ma fi hadhel-jevmi ve sherri ma badehu. Rabbi eudhu bike minel-keseli ve su’il- kiber. Rabbi eudhu bike min adhabin fin-nar ve adhabin fil-kabr*”¹⁵⁷.

“E arritëm mëngjesin; e gjithë pasuria, pushteti dhe sundimi i takon Allahut; falënderimi është për

¹⁵²Shënon Termidhiu.

¹⁵³Shënon Ebu Davudi.

¹⁵⁴Shënon Muslimi.

¹⁵⁵Shënon Buhariu.

¹⁵⁶Shënon Buhariu.

¹⁵⁷Shënon Muslimi.

Allahun, nuk ka të adhurar tjetër përveç Allahut, që është një dhe i pashoq; Atij i takon sundimi dhe falënderimi; Ai mbi çdo send është i plotfuqishëm. O Zot, prej Teje kërkoj mbarësinë (të mirën) e kësaj dite dhe të ditëve të tjera dhe prej Teje kërkoj mbrojtjen nga e liga e kësaj dite dhe e ditëve të tjera! O Zot, kërkoj mbrojtjen Tënde nga përtacia dhe mendjemadhësia! O Zot, më mbro nga dënimi i xhehenemit dhe nga dënimi i varrit!”

Ai thoshte: *“Asbahna ala fitretil-Islam ve ala kelimetil-ihlas, ve ala dini nebijjina Muhamedin sal-Allahu alejhi ue selem ve ala mil-leti ebina Ibrahim Hanifin muslimen ve ma kane minel-mushrikin”*¹⁵⁸.

“E arritëm mëngjesin në natyrshmërinë islame, në fjalën e sinqertë (La ilahe il-llah), në fenë e Pejgamberit tonë, Muhamedit sal-llahu alejhi ue sel-lem dhe në popullin (fenë) e babait tonë Ibrahimit, i cili ka qenë besimdrejtë, musliman, e nuk ka qenë prej mushrikëve - idhujtarëve.”

Ai asnjëherë nuk i linte këto dua pa i lexuar në mëngjes dhe mbrëmje.

*“Allahume inni es’elukel- avfe vel-’afijete fid-dunja vel-ahireh, Allahume inni es’elukel- afve vel-afijete fi dini ve dynjaje ve ehli ve mali. Allahumes-tur avrati ve amin revati. Allahumeahfedhni min bejni jedejje ve min halfi ve an jemini ve an shimali ve min fevki ve eudhu bike en ugtale min tahti”*¹⁵⁹.

“O Zoti im, kërkoj nga Ti falje dhe shpëtim në këtë botë dhe në ahiret! Zoti im, kërkoj që të më falësh dhe të më mbrosh në fenë time dhe në jetën time, ma mbroj familjen dhe pasurinë time! O Zot im, m’i mbulo të metat e mia dhe më qetëso në momentet trishtuese! O Zot, më ruaj nga para dhe

¹⁵⁸“Sahihul-Xhami”.

¹⁵⁹Shënon Ibn Maxhe, hadithin e saktëson imam Albani.

prapa, në të djathtë, në të majtë dhe nga lart; kërkoj nga Ti që të më mbrosh të mos më lëshojë toka!”

Në mëngjes dhe mbrëmje e lexonte tri herë këtë dua.

“Allahume afini fi bedeni, Allahume afini fi semi, Allahume afini fi besari, la ilahe il-la ente. Allahume inni eudhu bike minel-kufri vel-fakri, ve eudhu bike min adhabil-kabr, la ilahe il-la ente”¹⁶⁰.”

“O Zoti im, më jep shëndet në trupin tim! O Zot im, më jep shëndet në të dëgjuarin tim! O Zoti im, më jep shëndet në të parët tim! S’ka të adhuruar tjetër përveç Teje. O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga kufri (mosbesimi)e varfëria dhe kërkoj mbrojtjen Tënde nga dënimi i varrit! S’ka të adhuruar tjetër përveç Teje.”

Ai na ka treguar se zotëria i istigfarit është lutja që thuhet një herë të vetme: *“Allahume ente Rabbi la ilahe il-la ente halakteni ve ene abduke ve ene ala abdike ve va’dike mestetatu eudhu bike min sherri ma sanatu eb’u leke bi ni’mtike aleje ve ebu’u bi dhenbi fagfir li fe innehu la jegfirudh-dhunube il-la Ente.”*

“O Allah, Ti je Zoti im, nuk ka të adhuruar përveç Teje, Ti më ke krijuar dhe unë jam robi Yt, do të qëndroj besnik ndaj marrëveshjes dhe premtimit Tënd sa të kem mundësi. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga e keqja që kam vepruar, unë jam mirënjohës ndaj dhuntive të Tua, i pranoj mëkatet e mia, andaj më fal, ngase mëkatet nuk i fal askush tjetër përveç Teje.”

Kush e thotë në mëngjes apo mbrëmje duke qenë i bindur në të dhe vdes, ai është prej banorëve të

¹⁶⁰Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

xhenetit¹⁶¹. Ai ka treguar se leximi i sures Ihlas, Nas, Flek tri herë në mëngjes dhe mbrëmje mjafton për çdo gjë¹⁶².

“Kush thotë tri herë: *“Bismil-lahil-ledhi la jedur-ru me’a-ismihi shej’un fil-erdi ve la fis-semai ve huves-semiul- alim”* (Me emrin e Allahut, pranë emrit të të Cilit nuk bën dëm asgjë në tokë e as në qiell, Ai që dëgjon shumë dhe di çdo send), nuk e dëmton asgjë¹⁶³.” Ai e ka mësuar Ebu Bekrin të thotë: *“Allahume alimel-gajbi vesh-shehadeti fatires-semavati vel-erdi, Rabbe kul-le shej’in ve melikehu, eshbedu en la ilaheil-la ente, eudhu bike min sherri nefsi ve min sherrish-shejtani ve shirkiki ve en akt-erife ala nefsi su’En ev exhurrehu ila muslimin.”* (O Zot im, Ti je Ai që i di të fshehtat dhe të dukshmet, krijues i qiejve dhe i tokës, Zot i çdo sendi dhe mbizotërues i saj. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër përveç Teje. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga e keqja e vetes sime dhe nga e keqja e djallit dhe shirku i tij dhe kërkoj të më mbrosh që vetvetes e as ndonjë muslimani të mos i bëj keq¹⁶⁴.) Ai e ka porositur bijën e tij Fatimen të thotë: *“Ja hajju ja Kajjumu bi rahmetike estegithu aslih li she’ni kul-lehu ve la tekilni ila nefsi tarfete ajnin.”* (O i Gjallë përgjithmonë, o Mbikëqyrës i çdo gjëje, me mëshirën Tënde kërkoj ndihmë, ma përmirëso tërë gjendjen time dhe mos më lër të mbështetem në veten time as sa një lëvizje syri!)

Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Kush thotë njëqind herë “SubhanAllahi ve bihamdihi” (i pastër qoftë Allahu nga çdo e metë dhe Atij i takon i tërë

¹⁶¹Shënon Buhariu.

¹⁶²Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁶³Shënon Ibn Maxhe, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁶⁴Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

falënderimi), nuk do të vijë askush me diçka më të mirë në Ditën e Kiametit sesa ky person apo dikush që thotë njësoj apo shton në të¹⁶⁵.”

Gjithashtu ai ka lajmëruar se kjo lutje i fshin mëkatet edhe nëse janë sa shkuma e detit¹⁶⁶.

I dashuri ynë alejhi selam ka thënë: “Kush thotë gjatë ditës njëqind herë: *“La ilahe il-lAll-llahu uahdehu la sherike leh, lehul-mulku ue lehul-hamdu ue huve ala kul-li shejin kadir”* (S`ka të adhurar tjetër përveç Allahut, një dhe të pashoq, Atij i takon sundimi dhe lavdërimi dhe Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send¹⁶⁷), është sikur të ketë liruuar dhjetë robër, i shkruhen njëqind të mira, i fshihen njëqind të këqija, i bëhet mburojë nga djalli atë ditë deri në mbrëmje dhe nuk mund të thotë dikush diçka më të mirë se kjo me përjashtim të atij që thotë më shumë se kaq¹⁶⁸.”

Gjithashtu ka thënë: “Kush thotë në mëngjes *“Radijtu bil-lahi Rabben ve bil-Islami dinen, ve bi Muhammedin sal-lallahu alejhi ue selem nebijjen”* (Jam i kënaqur që Zoti im është Allahu, feja ime është Islami dhe Pejgamberi im është Muhamedi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem), unë do të jem udhëheqësi i tij derisa ta fus në xhenet¹⁶⁹.” Ai ka lajmëruar gjithashtu se “kush thotë në mbrëmje tri herë *“E’udhu bi kelimatil-lahit-tammati min sherri ma halaka”* (Kërkoj mbrojtje me fjalët e përsosura të Allahut nga sherri që ka krijuar), nuk do t’i bëjnë dëm gjërat e helmuara atë natë¹⁷⁰.”

¹⁶⁵Shënon Muslimi.

¹⁶⁶Shënon Buhariu.

¹⁶⁷Shënojnë Ebu Davudi (4/319), Ibën Maxheh dhe Ahmedi (4/60), etj.

¹⁶⁸Shënon Muslimi.

¹⁶⁹Sahih.

¹⁷⁰Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

Udhëzimi i të dashurit tonë në ushqim dhe pije

I dashuri ynë alejhi selam sa herë që i ofrohej ushqim, nuk e refuzonte atë që i shërbehej dhe nuk bezdisej për atë që nuk e kishte. Ai hante çdo gjë nga të mirat e të lejuarat që i ofrohej, përveç asaj që nuk ia kishte ënda nga ushqimet, por nuk i ndalonte ato. Ai asnjëherë nuk ka ka gjetur vërejtje në ushqim.

Nëse kishte oreks, hante, përndryshe e linte ushqimin¹⁷¹. Ai e lavdëronte ushqimin që hante për ta freskuar edhe zemrën e atij që ia kishte sjellë¹⁷². Udhëzimi i tij ishte që ai hante atë çfarë kishte mundësi, por nëse nuk kishte, duronte derisa lidhte gurë në barkun e tij nga uria. Nganjëherë kalonte dita e qëndronte pa ngrënë sepse nuk mund të gjente as hurma bajate me të cilat të mbushte barkun¹⁷³.

Kalonin tre muaj dhe në shtëpinë e tij qëllonte të mos ndizej zjarr për të përgatitur ushqim¹⁷⁴.

Pejgamberi alejhi selam kur hynte në shtëpi thoshte: *“A keni ushqim?”* E nëse i thoshin se jo, thoshte: *“Unë jam agjërueshëm.”*¹⁷⁵

Ai agjëronte ditën e hënë dhe të enjte¹⁷⁶, madje agjëronte edhe nga tri ditë të çdo muaji¹⁷⁷. Kur fillonte ushqimin, përmendte Allahun dhe kur e përfundonte atë, e falënderonte Allahun dhe thoshte: *“Elhamdu lil-lahi hamden kethiren tajjiben*

¹⁷¹Shënon Buhariu.

¹⁷²Shënon Muslimi.

¹⁷³Shënon Muslimi.

¹⁷⁴Shënon Buhariu.

¹⁷⁵Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁷⁶Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁷⁷Shënon Muslimi.

mubareken fihi, gajre[mekfijjin ve la] muvedde'in, ve la mustagnen 'anhu Rabbena."

“E falënderojmë Allahun me falënderime të shumta, të mira dhe të bekuara [të cilat janë të pamjaftueshme], falënderime të pandërprera, për të cilat kemi nevojë, o Zoti ynë¹⁷⁸.”

Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Kush ha ushqim dhe thotë: *El-hamdu lil-lahil-ledhi et'ameni hadha, ve rezekanihi min gajri havlin minni ve la kuvetin* (Falënderimi i takon Allahut që ma mundësoi ta ha këtë ushqim dhe më furnizoi pa mundin dhe fuqinë time), do t'i falen mëkatet e kaluara.”¹⁷⁹

Ushqimin e hante me tre gishta dhe i lëpinte ata para se t'i fshinte kur mbaronte ushqimin¹⁸⁰.

Ai ka urdhëruar që ushqimi të hahet me dorën e djathtë dhe ka treguar se shejtani ha dhe pi me të majtën¹⁸¹. Ushqimin nuk e hante duke qenë i mbështetur¹⁸². Shumicën e ushqimit që hante e vendoste në tokë dhe ka ndaluar të pihet ujë duke qenë në këmbë¹⁸³, pasi shumicën e herëve ka pirë ujë duke qenë ulur¹⁸⁴. Ai merrte frymë tri herë jashtë enës gjersa pinte ujë. Ai lutej për atë që i kishte dhënë ushqim dhe ujë me fjalët: “*Allahume et'im men et'amenij ue ski men sekani,*”

“O Zot, ushqeje atë që më ka ushqyer dhe jepi të pijë atij që më ka dhënë të pi¹⁸⁵.” Dhe lutej për nikoqirin kështu: “*Allahue barik lehum fijma rezek-tehum ue gfir lehum ue r'ham-hum.*”

¹⁷⁸Shënon Buhariu.

¹⁷⁹Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁸⁰Shënon Muslimi.

¹⁸¹Shënon Muslimi.

¹⁸²Shënon Buhariu.

¹⁸³Shënon Muslimi.

¹⁸⁴Shënon Muslimi.

¹⁸⁵Shënon Muslimi.

“O Allah, o Zoti ynë, dhuroji bereqet në atë që e ke furnizuar, fali dhe mëshiroji ata¹⁸⁶.”

Udhëzimi i të dashurit tonë alejhi selam gjatë veshjes, ecjes dhe kalërimit

Pejgamberi alejhi selam kur i vishte rrobat thoshte: *“Elhamdulillah-ledhi kesani hadha ve rezekenihi min gajri havlin min-ni ve la kuveh.”*¹⁸⁷

“Falënderuar qoftë Allahu, i Cili më ka bërë të mundur të vesh këto rroba dhe më ka furnizuar me të, sepse unë me forcën dhe fuqinë time nuk do të mund t`i siguroj.”

Kur vishte rroba të reja, ia përmendte emrin, qoftë ajo çallmë, këmishë apo izar¹⁸⁸ dhe thoshte:

*“All-llahum-me lekel-hamdu ente kесеutenihi es`lluke min hajrihi ve hajri ma sunie lehu, ve eudhubike min sherrihi ve sherri ma sunie lehu.”*¹⁸⁹

“O Zoti im, Ty të qoftë falënderimi, Ti je Ai që më furnizove me këtë. Të lutem ma dhuro të mirën nga kjo dhe të mirën për të cilën është punuar. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga e keqja e saj dhe nga e keqja për të cilën është punuar.”

Rrobat më të dashura për të kanë qenë këmisha¹⁹⁰ dhe hibre¹⁹¹. Ngjyra më e preferuar e tij ka qenë e bardha dhe thoshte: “Ngjyra më e mirë për ju është e bardha, visheni atë dhe qefinosni me të të vdekurit tuaj.”¹⁹²

¹⁸⁶Shënon Muslimi.

¹⁸⁷Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁸⁸Pëlhurë që mbështillet pjesa e epërme e trupit.

¹⁸⁹Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁹⁰Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani. Hibre, lloj veshje nga Jemini prej pambuku, që kishte disa vija të kuqe.

¹⁹¹Shënon Buhari.

¹⁹²Shënon Ibn Maxhe, hadithin e saktëson imam Albani.

“Pejgamberi alejhi selam ka mallkuar atë burrë që vesh rrobat e grave dhe gruan që vesh rrobat e burrit¹⁹³.

Ai ka ndaluar të vishen rrobat ekstravagante, të cilat e bëjnë dikë të dallohet nga të tjerët dhe të njihet me to¹⁹⁴. Veshjen e mëndafshit dhe arit për burra¹⁹⁵ e ka ndaluar. Gjithashtu ka ndaluar të vishen rrobat që zvarriten përtokë nga mendjemadhësia¹⁹⁶ dhe të lëshohen nën nyje duke thënë: “Çdo rrobë që është më poshtë se nyjat (e këmbëve) është në zjarr.”¹⁹⁷ Izari i tij ka qenë deri në gjysmë të këmbës¹⁹⁸. Kur e vishte rrobën, fillonte nga ana e djathtë¹⁹⁹. Për të ka thënë: “Kur visheni dhe merrni abdest, filloni nga ana e djathtë²⁰⁰”. E kur i zhvishte, fillonte nga ana e majtë dhe të njëjtën gjë bënte gjatë mbathjes, fillonte me të djathtën dhe përfundonte me të majtën. Për këmbën e djathtë ka thënë: “Le të jetë e para kur mbathet, e fundit kur zbathet²⁰¹.” Ai ka ndaluar që të ecet me një sandale²⁰². Nganjëherë ecte këmbëzbathur²⁰³.

Kur vendoste këmbën e tij për të hipur mbi kafshë thoshte “Bismilah”, “Me emrin e Allahut”. Kur ulej në të thoshte “Elhamdulillah”, “Falënderimi i takon Allahut”, pastaj thoshte duanë: “*Subhanelledhi sehare lena hadha ve ma kunna lehu mukrinin ve inná ilá Rabbina le munkalibún.*”

¹⁹³Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁹⁴Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

¹⁹⁵Shënon Muslimi.

¹⁹⁶Shënon Buhari.

¹⁹⁷Shënon Buhari.

¹⁹⁸Saktësuar nga Albani në librin “Shemail Muhamedije”.

¹⁹⁹Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁰⁰Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁰¹Shënon Buhari.

²⁰²Shënon Buhari.

²⁰³Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

“I lartmadhëruar qoftë Ai që i nënshtroi këto për ne, sepse ne nuk do të kishim mundësi ta bënim këtë; ne me të vërtetë te Zoti ynë do të kthehemi”, pastaj thoshte tri herë “Elhamdulillah” (Falënderimi i takon Allahut) dhe tri herë “Allahu ekber” (Allahu është më i madhi). Pastaj thoshte:

“Allahume inij dhalemto nefsi fegfir lij feinehu lajefgfiru dhunube ila ente.”

“Zoti im, unë kam bërë padrejtësi vetvetes, më fal mua. Nuk i fal askush mëkatet pos Teje²⁰⁴.”

Etika e tij në komunikimin me njerëzit

I dashuri ynë kishte fytyrën më të bukur dhe sjelljen më të mirë²⁰⁵. Ai nuk e kthente të keqen me të keqe, por falte²⁰⁶. Ai nuk hakmerrej ndaj padrejtësive derisa nuk shkeleshin kufijtë e Allahut, se nëse shkeleshin kufijtë e Allahut, ai hidhërohej shumë. Nuk ndodhte që të përzgjidhte mes dy gjërave vetëm se atë që ishte më e lehtë, përderisa nuk ishte mëkat²⁰⁷.

Ai nuk ka përdorur forcën ndonjëherë ndaj robit, gruas, shërbëtorëve. Forcën e përdorte vetëm kur ishte në luftë²⁰⁸.

Enesi, Allahu qoftë i kënaqur ndaj tij, tregon se “i kam shërbyer të Dërguarit të Allahut për dhjetë vite e nuk më ka thënë “of” asnjëherë. As për një punë që kam bërë pse e bëre, as për një punë që e kam lënë pa e bëre, pse e le pa bërë²⁰⁹.”

²⁰⁴Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁰⁵Shënon Buhari.

²⁰⁶Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁰⁷Shënon Buhari.

²⁰⁸Shënon Muslimi.

²⁰⁹Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

Pejgamberi alejhi salam kur përshëndeste ndonjë shok me dorë, nuk e lëshonte dorën e tij derisa personi ta lëshonte i pari²¹⁰.

Ai qëndronte me fytyrë nga bashkëbiseduesi derisa ai mendonte se është njeriu më i dashur në mesin e njerëzve për të²¹¹.

Xherir bin Abdullah, Allahu qoftë i kënaqur me të, ka thënë: “Nuk e kam parë të Dërguarin e Allahut nga dita që përqafova Islamin vetëm se duke buzëqeshur²¹².” Abdullah bin Harithi, Allahu qoftë i kënaqur me të, ka thënë: “Nuk kam parë njeri që buzëqesh më shumë sesa të Dërguarin e Allahut alejhi salam²¹³.” Kur fliste, atij mund t’ia numëroje fjalët²¹⁴. Fjalët e tij ishin të qarta, i kuptonte çdo-kush që i dëgjonte²¹⁵. Fjalën e përsëriste tri herë derisa të kuptohej²¹⁶.

Kur ai informohej për dikë, nuk thoshte si është puna e filanit e t’ia përmendte emrin, por thoshte: “Si është puna e një populli që thotë kështu dhe kështu²¹⁷?”

Ai çdo herë e përmendte Allahun²¹⁸. Shokët e tij ia numëronin istigfarin ose kërkimin e faljes në një takim deri në njëqind herë. Ai thoshte: “Zot, më fal mua, pranoje pendimin tim. Ti je falësi dhe mëshirëploti²¹⁹.”

Ai thoshte: “Për Allahun, unë i kërkoj Allahut falje dhe pendohem tek Ai gjatë ditës më shumë se

²¹⁰Shënon Ibn Maxhe, hadithin e saktëson imam Albani.

²¹¹Shënon Buhariu, hadithin e saktëson imam Albani.

²¹²Shënon Buhariu.

²¹³Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²¹⁴Shënon Buhariu.

²¹⁵Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

²¹⁶Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²¹⁷Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

²¹⁸Shënon Muslimi.

²¹⁹Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

shtatëdhjetë herë²²⁰.” Duaja më e shpeshtë e tij ishte: *“Rabbena atina fid-dunja hasaneten ue fil-ahireti hasaneten ue kina adhaben-nar.”*

“Zoti ynë, na jep në këtë botë të mira dhe në botën tjetër të mira dhe na ruaj nga dënimi i zjarrit²²¹.”

Dhe duaja: *“Ja mukalibel kulub thebbit kalbij ala dijneq.”*²²²

“O rrotullues i zemrave, përqendroje zemrën time në fenë Tënde.” Ai i përmyllte takimet me duanë: “Subhanke Allahume ue bihamdike eshehdu en la ilahe ila ente estagfiruke ue etubu ilejke²²³.”

“I lartësuar qofsh Zoti im, Ty të takon falënderimi. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar me meritë pos Teje, kërkoj faljen Tënde dhe tek Ti pendohem.”

Pejgamberi alejhi selam ishte njeri që i vinte turp. Atij i vinte turp më shumë sesa virgjëresha në dhomën e nusërisë, e nëse e urrente një gjë, shihej në fytyrën e tij²²⁴.

Ishte më bujari në mesin e njerëzve. Nuk ka ndodhur që dikush t'i kërkojë një gjë e t'i thotë jo²²⁵. Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Sikur unë të kem ar sa kodra e Uhudit²²⁶, nuk do ta lejoja që të kalojnë tre net e të kem asgjë nga ajo, përveç asaj që do të depozitoja për fenë time²²⁷.” Ai ishte më i buti prej njerëzve. Erdhi dikush dhe e kapi për këmishën e tij dhe e shtrëngoi aq fort në qafë duke u sjellë vrazhdë, kurse Pejgamberi u kthye nga ai, i buzëqeshi dhe urdhëroi të pranishmit që t'i jepet

²²⁰Shënon Buhariu.

²²¹Shënon Buhariu.

²²²Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²²³Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

²²⁴Shënon Buhariu.

²²⁵Shënon Buhariu.

²²⁶Emri i kodrës së Uhudit në Medinën e Pejgamberit alejhi selam.

²²⁷Shënon Buhariu.

atij çfarë kërkon²²⁸. Ai ishte më trimi. Bera bin Maliku, Allahu qoftë i kënaqur me të, i cili njihej për trimëri, thoshte: “Kur na përkeqësohej gjendja, afroheshim afër Pejgamberit, paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të. Trim në mesin tonë ishte ai që rrinte afër tij në luftë për shkak se i afrohej shumë armikut²²⁹.” Pejgamberi ynë alejhi selam shpejtonte për të qëndruar afër halleve të shokëve të tij. Ai u paguante borxhet atyre, sikurse Bilalit²³⁰, dhe i martonte beqarët. Ai shkonte për të ndërmjetësuar për komshiun e tij tek një hebre që t’ia shtynte afatin e borxhit²³¹.

Një ditë dikush shkoi për t’u ankuar tek ai për devenë e tij sepse i është vështirësuar puna me të. Ai shkon me të tek deveja e tij dhe deveja i ankohet të Dërguarit të Allahut për pronarin e saj sepse ai e ngarkon me punë shumë dhe i jep ushqim të keq²³².

Edhe kafshët ankoheshin tek ai që të merrnin të drejtën e tyre. Allahu ka thënë të vërtetën: “Ne nuk të dërguam pos mëshirë për botën²³³.”

Ai ishte modest, nuk i vinte mërzi të ecte me gratë e veja, të dobëtit dhe t’i ndihmonte në punët e tyre²³⁴.

Erdhi një grua dhe i tha se kishte një hall. Ai ia tha: “Oj nëna e filanit, shiko një vend në cilëndo rrugë të duash që ta kryej kërkesën që ke” dhe shkoi me të gjersa e ndihmoi në punën që kishte²³⁵.

²²⁸Shënon Buhariu.

²²⁹Shënon Muslimi.

²³⁰Shënon Buhariu dhe Muslimi.

²³¹Shënon Buhariu.

²³²Shënon Imam Ahmedi dhe ai gjendet në “Sahih Tergib”.

²³³Kur’an, Enbija: 107.

²³⁴Shënon Nesaiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²³⁵Shënon Muslimi.

Ai kishte lënë një mburojë lufte peng tek një çifut dhe nuk kishte mundësi për ta paguar borxhin gjersa vdiq²³⁶.

Pejgamberi alejhi selam sillej butë me fëmijët, luante me ta. Enes bin Maliku thotë: “Nuk kam parë dikë që ka qenë më i mëshirshëm me familjen e tij sesa Pejgamberi i Allahut alejhi selam²³⁷.” Ai kur kalonte afër fëmijëve i përshëndeste ata²³⁸.

Udhëzimi i të dashurit tonë gjatë qëndrimit në shtëpi dhe në gjumë

Dhomat e tij ishin të ndërtuara nga balta e të mbuluara me degë palmash²³⁹. Ato ishin aq të ngushta saqë kur binte në sexhde kur falej natën, Aishja, Allahu qoftë i kënaqur me të, i mblidhte këmbët dhe kur ngrihej nga sexhdja, ajo i shrinte²⁴⁰.

Ai që hynte, e prekte kulmin e shtëpisë me dorën e tij. Kur i dashuri ynë hynte në shtëpi, përdorte misvakun²⁴¹ dhe i përshëndeste ata që ishin brenda me selam. Përshëndetja e tij nuk e zgjonte atë që ishte fjetur dhe e dëgjonte ai që ishte zgjuar²⁴².

Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Kur dikush nga ju hyn në shtëpinë e tij, le të thotë: *“Allahume inij eseluke hajrel mevrexhi ve hajrel mahrexhi. Bismilahi velxhna ve ala Allahi rabena tevekelna.”*

“O Allahu ynë, të lusim që hyrja jonë të jetë e mirë dhe dalja jonë të jetë e mirë. Me emër të Allahut hyjmë dhe me emër të Allahut dalim dhe tek Ai, që

²³⁶Shënon Buhariu.

²³⁷Shënon Muslimi.

²³⁸Shënon Buhariu.

²³⁹Shënon Buhariu.

²⁴⁰Shënon Buhariu.

²⁴¹Shënon Muslimi.

²⁴²Shënon Muslimi.

është Zoti ynë, mbështetemi.” Pastaj le të përshëndesë familjen e tij. Ai ka treguar se nëse nuk përmendet Allahu gjatë hyrjes në shtëpi dhe kur hamë ushqim, djalli i mallkuar bashkohet me ne gjatë ushqimit dhe qëndrimit²⁴³.

Muhamedi alejhi selam kur dilte nga shtëpia thoshte: *“Bismi-l-Lahi, tevekkeltu ‘ale-ll-Llahi, ve la havle ve la kuvvete illabi-l-Lahi. Allahumme inni eudhu bike en edille eu udalle eu adhlime eu udhleme eu exhhele eu juxhhele aleja.”*²⁴⁴

“Me emrin e Allahut, tek Allahu u mbështeta dhe s'ka lëvizje e as forcë përveçse me dëshirën e Allahut. O Allah, kërkoj strehim tek Ti që mos të shkoj në humbje (dalalet) e as dikush të mos më dërgojë në humbje. Kërkoj mbrojtjen Tënde të mos rrëshqas nga e vërteta. Kërkoj mbrojtjen Tënd që mos t'i bëj padrejtësi askujt e askush të mos më bëjë mua. Kërkoj që mos ta injoroj askënd e as dikush të mos më injorojë.”

Dhe ka paralajmëruar se kush thotë: *“Bismilah, tevkltu ala Allah, ue la hevle ve la kuvvete ila bilah”* Në emër të Allahut. Tek Allahu mbështetem. Nuk ka asnjë lëvizje apo forcë përveçse me dëshirën e Allahut te'ala, i thuhet atij: *“Hudijte ue kufijte u vukijte ue tnha anhu shejtan”* Ti je i mbrojtur, i ruajtur dhe je i udhëzuar dhe shejtani do të largohet prej tij.²⁴⁵

I është thënë nënës së besimtarëve Aishes, Allahu qoftë i kënaqur ndaj saj: “Çfarë vepronte i Dërguari i Allahut kur qëndronte në shtëpi ?” Tha: “Ndihamonte familjen në punët e shtëpisë dhe kur

²⁴³Shënon Muslimi.

²⁴⁴Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁴⁵Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

thirrej ezani, dilte.²⁴⁶ Gjithashtu ka thënë: “Ai ka qenë njeri sikurse njerëzit e tjerë; qepte rrobat, milte delen dhe i shërbente vetes²⁴⁷. Ai ishte më i miri prej njerëzve për familjen e tij²⁴⁸ dhe më i miri në bashkëjetesë. Ai e dëgjonte bisedën e gjatë të natës nga Aishja dhe nuk e ndërpriste dhe e përkëdhelte pas saj. Ai garoi një ditë me Aishen dhe ajo e mundi herën e parë, kurse ai e mundi herën e dytë²⁴⁹. Kur Aishja deshi t’i shikonte djelmoshat e Abisinisë që luanin në ditën e Bajramit, ia dha mundësinë që t’i shikonte pas shpinës së tij derisa u lodh²⁵⁰. Ai u ul tek deveja e tij dhe vendosi dy këmbët e tij që gruaja e tij Safija të vendosë këmbën mbi gjurin e tij të ndritshëm që të hipë mbi deve²⁵¹. Ai ishte i durueshëm me gratë e tij përballë xhelozisë që kishin dhe i përkëdhelte ato.²⁵²

Ai flinte mbi hasër, mbi një dyshek të punuar nga fijet e hurmës, të cilat i kishin lënë gjurmë në trupin e tij të ndritshëm. Ai kur shkante në shtratin e tij i mblidhte duart, frynte në to dhe lexonte kapitënë Ihlas, Felek e Nas, pastaj e fshinte trupin e tij sa kishte mundësi duke filluar nga koka, fytyra dhe çfarë kapte nga ana e përparme e trupit të tij. Këtë e bënte tri herë²⁵³. Gjithashtu thoshte këtë lutje:

“El-hamdu lil-Lahi el-ledhi et’amina ve sekana, ve kefana ve avana.”

²⁴⁶Shënon Buhariu.

²⁴⁷Autentike.

²⁴⁸Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁴⁹Shënon Ebu Davudi, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁵⁰Shënon Buhariu.

²⁵¹Shënon Buhariu.

²⁵²Shënon Buhariu.

²⁵³Shënon Buhariu.

“Falënderimi i takon Allahut që na ka dhënë për të ngrënë e për të pirë, që na ka dhënë ushqim e pije aq sa na mjafton dhe na ka strehuar.”

Ai kur shtrihej në shtrat vendoste shuplakën e dorës së djathtë nën faqen e djathtë dhe thoshte: *“Allahume kinij adhabeke jevme teb-athu ibadeke.”*²⁵⁴ “Zoti im, më ruaj nga dënimi Yt ditën kur do t’i ringjallësh robërit e Tu!”

Dhe thoshte: *“Bismike Allahume emutu ue ahja!”*²⁵⁵ “Zoti im, me emrin Tënd vdes dhe jetoj.”

Dhe thoshte: *“Allahumme eslemtu nefsi ilejke ue uexhxhehtu uexhhi Ilejke ue feuuedetu emri ilejke, ue elxhe'tu dhahri ilejke, rehbeten ue ragbeten Ilejk la melxhe'e ue la menxha minke il-la ilejke, amentu bi kitabik el-ledhi enzelte ue bi nebijjikel-ledhi erselte.”*

“O Zoti im, unë ta dorëzova Ty shpirtin tim dhe fytyrën time e ktheva nga Ti. Ty ta kam dorëzuar çështjen time. Tek Ti strehova shpinën time. S'ka shpëtim dhe as strehim përveç se Ti. Kam besuar në librin Tënd, të cilin e ke zbritur (Kur'anin) dhe e kam besuar Lajmëtarin që dërgove.”

Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “Kush i thotë këto fjalë pastaj vdes po atë natë, do të vdesë në natyrshmërinë e pastër (në Islam).”²⁵⁶ Gjithashtu thoshte: *“Allahumme inneke halakte nefsi ue Ente teuefaha, Leke mematuha, ue mahjaha, in ahjeiteha fahfedhha ue in emetteha fagfirleha. Allahumme inni es'elukel-'afijete.”*²⁵⁷

“O Zoti im, Ti më krijove shpirtin tim dhe Ti më bën të vdes. Në dorën Tënde është jeta dhe vdekja ime. Nëse më jep jetë, më mbroj, e nëse më bën të

²⁵⁴Shënon Muslimi.

²⁵⁵Shënon Buhariu.

²⁵⁶Shënon Buhariu.

²⁵⁷Shënon Muslimi.

vdes, m'i fal mëkatet. O Zoti im, të lutem të më shpëtosh.”

I dashuri ynë nuk flinte para se të lexonte suret Sexhde dhe Mulk²⁵⁸. Praktikë e tij ishte gjithashtu dhe leximi i Ajetu-l Kursij²⁵⁹ dhe dy ajeteve të fundit të sures Bekare dhe ka lajmëruar se ai i cili i lexon, do t'i mjaftojnë²⁶⁰. Ai praktikonte edhe leximin e duasë: *“Bismike Rabbi vedatu xhenbi ue bike erfeuhu fe in emsekte nefsi ferhamu ue in ersel-teha fahfehda bima tahvedhu bihi ibadekes Salihin.”*²⁶¹

“Me emrin e Tënd, o Zoti im, bie në gjumë dhe me emrin Tënd ngrihem. Nëse ma merr shpirtin, më mëshiro, e nëse e dërgon (në trupin tim), më mbroj sikurse i mbron robërit e Tu të mirë.”

Po ashtu thoshte: *“Allahumme alimel gajbi ueshshehadeti. Fatires-semauati uel-erd, Rabbe kul-le shej'in ue Melaikehu, eshhedu en la Ilahe il-la Ente, eudhu bike min sherri nefsi ue sherrish-shejtani ue shirkihii ue en ekterife ala nefsi su'en ue exhurrehu ila muslimin.”*²⁶²

“O Zoti im, Njohës i së fshehtës dhe i së dukshmes, Krijues i qiejve dhe i tokës, Zot i çdo sendi dhe Mbizotërues i saj. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër përveç Teje. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga e keqja e vetes sime, nga e keqja e djallit dhe nga shirku i tij, kërkoj të më mbrosh që vetvetes e as ndonjë muslimani të mos i bëj keq.”

²⁵⁸Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

²⁵⁹Shënon Buhariu.

²⁶⁰Shënon Buhariu.

²⁶¹Shënon Muslimi

²⁶²Shënon Termidhiu, hadithin e saktëson imam Albani.

Zoti im, bekoje Muhamedin dhe familjen e tij, siç e bekoje Ibrahimin dhe familjen e tij. Me të vërtetë Ti je i lavdëruar dhe i lartësuar. Zoti im, begatoje Muhamedin dhe familjen e tij, siç e begatove Ibrahimin dhe familjen e tij. Me të vërtetë Ti je i lavdëruar dhe i lartësuar.

Zoti ynë, ashtu siç u privuam ta shohim fytyrën e të dashurit tonë, të qëndruarit afër tij, shoqërimin me të në këtë botë, mos na privo në botën tjetër dhe furnizona të qëndrojmë afër të dashurit tonë në xhenet. Kënaqna me shikimin në fytyrën e tij dhe bisedën me të. Mundësona të pimë nga haudi i tij me duart e tij të ndritshme, pije që nuk do të etemi pas saj asnjëherë. Mundësona shefatin e tij o Allahu ynë Fisnik!

Zoti ynë, mundësona ta shoqërojmë Sunetin e tij dhe pasimin e tij në çdo hap të vogël apo të madh. Bëje Traditën e tij më të dashur për ne se kjo botë, familja, fëmijët dhe njerëzit në tërësi.

Shkroi Ebu Halid Ejmen bin Abdul Aziz Ebanemij

Xhamia e Pejgamberit, Medinë

06/06/1425h

PËRMBAJTJA

Fizionomia e Muhamedit alejhi selam	7
Udhëzimi i të dashurit tonë kur zgjohej nga gjumi, marrja e abdestit dhe namazi	8
Udhëzimi i të dashurit tonë në namaz	12
Udhëzimi i të dashurit tonë në përmendjen e Allahut gjatë ditës.....	25
Udhëzimi i të dashurit tonë në ushqim dhe pije.....	30
Udhëzimi i të dashurit tonë alejhi selam gjatë veshjes, ecjes dhe kalërimit	32
Etika e tij në komunikimin me njerëzit	34
Udhëzimi i të dashurit tonë gjatë qëndrimit në shtëpi dhe në gjumë	38